

Maa- metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Viite Lausuntopyyntö VN/12277/2021, 4.11.2021

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousyksikkö alueellisena kalatalousviranomaisena antaa lausunnon hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Kalastukseen, kalastuksen järjestämiseen ja kalavesienhoitoon liittyvät säädökset on perusteltua liittää osaksi kalastuslakia, jotta kalastajat, kalastusoikeuden haltijat ja kalavesienhoitoon osallistuvat sekä kalastusvalvojat löytävät kalastusta ja kalavesienhoitoa koskevat toimintaansa vaikuttavat säädökset kalastuslaista ja siihen liittyvistä asetuksista. Kalojen mukaan lukien rapu ja nahkiainen kalastukseen ja hyvinvointiin liittyvät säädökset ovat tarkoituksenmukaista olla osa kalastuslakia. Näin myös vältetään säätämästä päällekkäistä lainsäädäntöä.

Kalastuslaki

Lakiesityksen (47 §) mukaan ELY-keskus voisi antaa poikkeusluvan lopettamisvelvollisuuteen. ELY-keskuksen oikeus poikkeusluvan antamiseen on välttämätöntä, koska kaikissa pyyntitilanteissa ei pyritä lopettamaan saalista ja ottamaan saalista omaan käyttöön. Koekalastuksissa, joiden tarkoituksena on esimerkiksi kalaston rakenteen selvittäminen, voidaan kalasaalis vapauttaa lajintunnistuksen, kalojen mittauksen ja näytteenoton jälkeen pyyntipaikalle. Esimerkiksi virtavesien koekalastuksissa käytetään pyynnissä sähkövirtaa, jonka käyttöön tarvitaan ELY-keskuksen poikkeuslupa ja saalis vapautetaan tutkimustoimenpiteiden jälkeen.

Kalastuslain 58 § säädetään kalojen vapauttamisesta, jolla pyritään edistämään kalojen lisääntymistä luontaisesti. Säädöksen mukaan tahattomasti ja syyllistymättä rangaistavaksi katsottavaan huolimattomuuteen saadaan myös sellaisia kalayksilöitä, joiden tarkoituksenmukainen kalastaminen on kielletty. Säädöksellä on pyritty suojaamaan erityisesti rauhoitettuja kalalajeja ja estämään niihin kohdistuvaa pyyntiä. Kalastuslain 118 § kohdan 6 mukaan kalastaja syyllistyy kalastusrikkomukseen, jos laiminlyö kalastuslaissa tai kalastussäännöissä säädetyn vapauttamisvelvollisuuden.

Lakiesityksen (58 §) mukaan kalaa takaisin laskettaessa on käsiteltävä mahdollisimman varovasti. Tämä on tarpeellinen lisäys 58 §. Kalojen käsittelyssä, jos ne vapautetaan, on aina varottava aiheuttamassa niille stressiä.

Pykälän mukaan kala on lopetettava, jos sillä ei ole edellytyksiä säilyä hengissä ennen kuin se lasketaan veteen. Kalan todennäköisyyttä säilyä hengissä, kun se on pyynnin jälkeen vapautettu, on erittäin vaikea arvioida. Kala, joka näyttää pahasti vahingoittuneen pyynnin vuoksi, saattaa säilyä elossa ja elää pitkäänkin, kun se on

laskettu takaisin veteen. On kuitenkin varsin todennäköistä, että kalastaja lähes aina lopettaa tahattomasti pyytämänsä kalan ennen kuin laskee sen veteen, koska muussa tapauksessa kalastaja voi tulkita, että hän syyllistyy kalastusrikkomukseen. Säädöksen epäselvä tulkinta johtaa tarpeettomaan rauhoitettujen kalojen ja kalojen, joiden tarkoituksellinen pyytäminen on kiellettyä, lopettamiseen, mikä ei ole kalastuslain tavoitteiden mukaista. *Kalatalousyksikkö ehdottaa, että pykälästä poistetaan vaatimus kalan lopettamisvelvollisuudesta. Mikäli vaatimus lopettamisesta säilyy pykälässä, se ei koskisi kalastuslain tai kalastussäännösten perusteella vapautettavia kalalajeja.*

Kalastuslain 118 § (kohta 6) mukaan vapauttamisvelvollisuuden rikkomisesta seuraa rangaistus. On epäselvää, koskeeko tämä säädös myös tapauksia, joissa on laiminlyöty lakiesityksen 58 § mukainen kalojen käsittely tai lopetusvelvollisuus kaloja vapautettaessa, jos lopettamisvelvollisuus kaikesta huolimatta säilyy lakiesityksessä.

Lakiesityksen 58 b § säädettäisiin kalojen ja rapujen lopetuksesta, joka on tehtävä nopeasti ja kivuttomasti. Tämä ei koske kalastuslain tai kalastussäännön perusteella kaloja, jotka on vapautettava, mikä olisi hyvä mainita pykälän perusteluissa.

Vaikka säädökseen sisältyvät ”riittävän suuri vesimäärä” tai sen esitöissä mainittu ”suuri vesimäärä” ovat tulkinnanvaraisia käsitteitä, säädös on tarpeellinen ja perusteltu. Lisäksi poikkeukset välittömään lopetusvelvollisuuteen ovat tarpeellisia. Kaloja voidaan kaupallisen kalastuksen ja vapaa-ajankalastuksen lisäksi joutua säilyttämään tilapäisesti sumpussa tai muussa tilassa myös kala- ja kalastotutkimuksissa. Kalastotutkimuksissa kalat usein vapautetaan pyyntipaikalle eikä niitä pyritä lopettamaan.

Lakiesityksen perusteluissa käytetään käsitteitä ”kipu ja kärsimys”. On syytä harkita niiden tilalla käsitettä stressi.

Kalastuslakiesityksen 58 b § sisältää mahdollisuuden antaa valtioneuvoston asetus. Asetus, jossa säädetään mm. suurista saalismääristä, on laadittava viivyttämättä lakimuutoksen tultua voimaan, jotta vältytään pykälän tulkintaepäselvyyksiltä.

Laki eläinten hyvinvoinnista

Lakiesityksen 7 § säädettäisiin, että sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on autettava. Kalojen elinkierto voi kuulua, että ne loinen tai alkueläin, bakteeri tai virus aiheuttaa niille sairastumisen ja kunnan heikentymistä. Kalaloinen elinkierron edellytyksenä voi olla, että kalan kunto heikkenee, jolloin se joutuu pedon saaliiksi ja loinen voi jatkaa elinkiertoaan uudessa isäntälajissa. Lakiesityksen ulkopuolelle on syytä rajata luonnonvaraiset kalat, nahkaiset ja ravut jo senkin vuoksi, että niiden hoito on erittäin vaikeaa.

On syytä huomata, että, **lakiesityksen 8 ja 28 §** perusteella luonnonvaraista Suomen luonnossa elävää kalaa ei saa pitää harrastuseläimenä tai pyydystää harrastuseläimeksi. Tämä säädösmuutos koskisi erityisesti akvaarioharrastajia. On hyvä, että koulutustarkoituksiin kaloja voidaan kuitenkin pyytää ja pitää hallussa.

Lakiesityksen 64 § sisältämät eläinten lopetusta koskeva vaatimus on syytä kalojen osalta säätää kalastuslaissa.

Kalatalouspäällikkö

Timo Takkunen

Kalastusbiologi

Hannu Salo

Tämä asiakirja KEHA/6166/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/6166/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Salo Hannu 13.01.2022 11:01

Ratkaisija Takkunen Timo 13.01.2022 09:01